

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд.техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг– габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон.наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон.наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп.за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

зайняти якусь середню позицію. Екологи працюють в межах парадигми Нового часу, в якій природа розглядається як пасивний об'єкт, матеріал для перетворення. Атрактор Земне задає новий вектор для екологічних досліджень: відтепер метою є не «завоювання» природи, а виявлення критичних зон, реакцій на діяльність людини, опис системи залежностей, в яких живуть люди, тощо. Така екологія втрачає свій звичний контекст. Орієнтація на «Земне» також передбачає ще більш ширшу трансформацію, а саме: перехід від системи *виробництва* до системи *породження*.

Отже, Б.Лятур пропонує реальну альтернативу тренду глобалізації. Проте, тут постає наступне питання: яким чином і завдяки яким рушійним силам можливо здійснити таку трансформацію? Сам дослідник розуміє складність цього питання і майже його нерозв'язність. Тому пропонує здійснити хоча б перший крок в цьому напрямі: описувати ту незнайому територію, яку він означив як «Земне». Ця концепція передбачає внутрішнє перетворення людини і перегукується з концепцією Е.Фромма, який у передбаченні майбутньої катастрофи індустріальної цивілізації пропонував людям змінити свій *modus Vivendi* з модусу «володіння» на модус «бути». Тож маємо ще один варіант «радикального гуманізму», хоча і з дещо іншою аргументацією.

Список використаних джерел

1. Latour B. *Ou atterrir?* Paris, La decouverte, 2017.

*МОСКВІН Я. В., асистент кафедри
Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

КОНСЕРВАТИЗМ: АКТУАЛЬНІ ТА ВІЧНІ ПИТАННЯ

Політична філософія консерватизму залишається недостатньо досліджуваною у вітчизняній науці, тому треба відмітити його основні положення та те, чому його вивчення є актуальним. Консерватизм сформувався під час Модерну і відрізняється від лібералізму своїм зв'язком з традицією. Важливим аспектом консерватизму є аналіз та критика соціальних змін та суспільних реформ. Консерватори прагнуть зберегти краще з минулого та розрізняють між тим, що неактуально та тим, що перспективно. Вони не відкидають традицію та досліджують раціональний підхід до змін для забезпечення розумного прогресу. Консервативність дає змогу подивитись на будь-яку новину зваженим поглядом, який повинен унеможливити негативний аспект змін. Проте необхідно враховувати і недосконалість будь-якої людини а отже її непродуктивну консервативність, яка не повинна вважатися чимось корисним [2].

Засновник консерватизму як течії британський політичний філософ Едмунд Берк вважав суспільний устрій не лише угодою між живими, але спільною справою мертвих, живих і ненароджених. Він підкреслював спільний спадок і ланцюг обов'язків, які пов'язують покоління. За допомогою добровільної участі консерватори вбачають можливість побудови суспільної ієрархії на основі компетенцій, де лідерами стають ті, хто виділяється своїми реальними здібностями. Важливою відмінністю від лібералізму є добровільність і вкрай критичний погляд на систему квот, які встановлюються на підставі належності до деяких соціальних груп. Консерватори підтримують владу авторитетів, які мають компетенцію в певних сферах і вбачають їхню важливість для суспільства [6].

Консерватори визначають суспільну еліту на основі лідерства та освіченості. Вони вірять, що лідери повинні мати стратегічне бачення для майбутнього, розуміючи історію, сучасність і перспективи. Така консервативна еліта має працювати на користь комплексного розвитку не лише країни, а й світу в цілому, не обмежуючись короткостроковими планами. Ця еліта повинна базуватися на компетентності і має відстоювати добровільність та волонтерство. Важливою різницею є те, що аристократія передавалася шляхом роду, в той час як сучасна еліта формується на основі компетенцій і вимагає постійного підтвердження своєї лідерської ролі в сучасних умовах. Громадянське суспільство також може бути розглянуте як еліта, яка стоїть між державою і народом. В історії України існував відтік потенційних лідерів до інших політичних центрів і країн, що заважало формуванню нашої родової знаті та еліти.

Виокремим положення консерватизму, які часто розуміються невірно або тенденційно. Консерватизм не проти науки, він може мати певні обмеження або етичні межі, але це не означає відкидання наукового підходу. Важливо пам'ятати, що багато великих вчених були і залишаються консерваторами. Консерватизм не відкидає нове мистецтво. Він наголошує на важливості обізнаності в класиці, але це не виключає аналіз, прийняття та цінування сучасних явищ в мистецтві. Консерватизм не прагне встановлення релігійного домінування. Він визнає публічне поле, де домінує світська система прагне зберегти баланс між релігійними та секулярними явищами в суспільстві. Консерватизм не проти демократії, але може виступати проти хаосу та охлократії, яка передбачає владу мас на випадкове політичне рішення. Консерватори підтримують демократію з урахуванням рівноваги й порядку. Консерватизм не виступає проти прогресу та еволюції. Він може бути критичним до революцій, але визнає важливість розвитку в суспільстві, науці та культурі. Різноманіття поглядів на традицію є невід'ємною частиною консервативного мислення. Існує можливість розглянути

консерватизм як певну систему цінностей та переконань, а не як єдину систему. Глибше розуміння консервативних думок та особливостей кожної конкретної ситуації сприяє уникненню названих стереотипів і більш докладному підходу до теоретичного осмислення консервативності.

Висновки. Консерватизм важливий в сучасних українських суспільних дискусіях і відіграє важливу роль в політичній культурі. Ігнорування консервативних ідей може призвести до нерозуміння природи суспільних настроїв. Отже, консерватизм не тільки критикує лібералізм, але й існує як самостійне явище в сучасному суспільстві. Глибше розуміння консервативних позицій сприяє кращому розумінню реальності, а це впливає на соціальні та політичні відношення. Консерватизм визначається раціональним підходом, в той час щоби дійсно його зрозуміти необхідне ґрунтовне вивчення його філософський коренів, а не тільки політичного контексту.

Список використаних джерел

1. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття. Вибрані філософські етюди. Київ: Дух і літера, 2012. 480 с.
2. Винайдення традиції. За ред. Е. Гобсбаума та Т. Рейнджера; пер. з англ. М. Климчука. Київ: Ніка-Центр, 2015. 444 с.
3. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії; пер. з нім. В. Кебуладзе. Харків: Фоліо, 2020. 348 с.
4. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. Вид. 5-те перегл. і допов. Київ: Видавничий дім «Комора», 2017. 304 с.
5. Консерватизм: Антологія. 2-ге вид. Упор. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: Простір, 2008. 788 с.
6. Скрутон Р. Консерватизм. Запрошення до великої традиції; пер. з англ. К. Діса. Київ: Наш формат, 2022. 176 с.

НАЗАРЕНКО І.Л., к.е.н., доцент

*Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ CLIL У ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІКИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТУДЕНТАМ-ФІЛОЛОГАМ УКРДУЗТ

Основна мета Європейського простору вищої освіти, створеного в рамках Болонського процесу, зосереджена на сприянні інтернаціоналізації вищої освіти. Глобальні рейтинги університетів за останні роки, які підкреслюють важливість якісного викладання поряд з дослідженнями, висвітлюють приклади успішної практики, тим самим підвищуючи обізнаність щодо питань якості (як визначено

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

ЛАПЕНКО Р., НАЗАРЕНКО І.Л. Формування іншомовної компетентності студентів у говорінні: основні типи вправ	68
ЛУЧКО О.Р., ДОВЖЕНКО С.С. Шляхи підвищення ефективності фізичного виховання молоді в умовах дистанційного навчання	70
ЛУЧКО О.Р., КРИКУНОВА Д. Професійно-прикладна фізична підготовка залізничника у сучасній системі вищої освіти	72
ЛЯХ В.В. Чи можлива альтернатива глобалізації?	75
МОСКВІН Я. В. Консерватизм: актуальні та вічні питання	77
НАЗАРЕНКО І.Л. Використання методики CLIL у викладанні економіки англійською мовою студентам-філологам УкрДУЗТу	79
НЕШКО С.І. Роль перекладача, як технічного комунікатора в умовах глобалізації	84
НОС Н.М. Климентій Зіновійв – неординарний представник українського бароко	86
ПАВЛОВ В.І. Vita Activa як передумова приреченості сучасної людини (аналіз концепції Ганни Арендт)	87
ПАНКОВ Г.Д. Технологія протидії безчестю в сповідальному дискурсі (на прикладі Великого покаянного канону Андрія Критського)	91
ПАНОВ В.Я. Декілька проблем, що підіймають lingua francas в сучасному суспільстві	93
РАДЧЕНКО І.Б. Особливості мовної комунікації в Інтернеті	96
РЖАВСЬКА Ю.В. Формування ціннісних орієнтацій молоді засобами фізичного виховання і спорту в європейському контексті	98
РЖАВСЬКА Ю.В., КОНОВАЛОВА К.О. Формування здорового способу життя молоді в умовах сьогодення	101
САЖИНА Т.М. Міжкультурна комунікація та проблеми навчання іноземних мов	103
СНІЖКО І.А., КОЛЕСНИК Т.К. Передумови, причини та рушійні сили взяття Сеути португальцями в 1415 році	105
ТУТАР О.В., АЛІМОВА V.M. Kunstphilosophie in der modernen Ukrainischen und Deutschen kultur	109
ТОЛСТОВ І.В., ВОЛОШИНА О.М. Стратегії подання стресу студентами під час дистанційного навчання	114
ТОЛСТОВ І.В., ДЕЙНЕКА В.В. Етикет як форма міжкультурної комунікації	116
ХАРЛАМОВА О.М. Мовні права та інформаційне суспільство: доступ до інформації різними мовами	119
ЦИГАНОВСЬКА Н.В., ДАНИЛ'ЯН В.О. Паркур: спорт чи молодіжна субкультура?	121
ЧАПЛИГІН О.К., СУК О.Є., ГЛУХОВ А.О. Соціальна трансформація як наслідок глобалізаційних змін	123
ЧЕРНИШОВ В.В. Міфотворчість як суспільно-політична творчість особистості: спроба філософського аналізу	126

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.